

УСТИМЕНКО А.І., студентка

Науковий керівник – ФЕДОРЕНКО І.О., викладач

ВСП «Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського аграрного національного університету»

TPLO– ПОШИРЕНИЙ ТИП ОПЕРАЦІЇ ПРИ РОЗРИВІ ХРЕСТОПОДІБНОЇ ЗВ'ЯЗКИ КОЛІННОГО СУГЛОБУ У СОБАК (ВЕТКЛІНІКА «REAL VET», М. БРОВАРИ)

Розрив передньої хрестоподібної зв'язки є найпоширенішим ортопедичним захворюванням. Ця проблема вражає собак різного віку та порід. Розрив хрестоподібної зв'язки зазвичай є прогресуючим процесом, а не внаслідок одноразового травматичного ушкодження.

Ключові слова: собака, травматичні ушкодження, передня хрестоподібна зв'язка, операція TPLO.

Передня хрестоподібна зв'язка (ПХЗ) – це основний анатомічний елемент стабілізації колінного суглоба. Вона запобігає передньому зміщенню гомілки щодо стегна та протистоїть надмірному внутрішньому повороту гомілки [1]. Найчастіше кульгавість тазової кінцівки, яка виникає у собак, спричинена розривом ПХЗ (РПХЗ). За статистичними даними 2022–2024 років в клініці «REAL VET», м. Бровари частота РПХЗ пацієнтів становила близько 50–60% відносно всієї кількості патологій колінного суглоба.

Найпоширенішою причиною РПХЗ серед пацієнтів клініки «REAL VET» являється травмування різного ступеню. Слід зазначити, що при розвитку кістково-дистрофічних змін в суглобах, навіть незначна травма може закінчитися РПХЗ.

Інколи, розрив ПХЗ (спадкового характеру) спостерігається у собак певних порід. Як правило, це представники великих порід (німецька та кавказька вівчарка, кане – корсо, німецький дог, епаньольбретон), середніх порід (американський стаффордширський тер'єр, французький бульдог). Але може виникати і у лабрадорів, йоркширських – тер'єрів, померанського шпіца.

Сприяють розвитку цієї патології запалення суглобів, надмірні спортивні навантаження та надмірна вага. Ще однією з причин є – кут нахилу плато великогомілкової кістки (ТРА) більше 15.

Для відновлення стабільності колінного суглоба існує багато методик: від заміни розірваної зв'язки штучної, до зміни положення суглобових поверхонь за рахунок натягнення зв'язки надколінка та зміни конгруентності суглоба шляхом корекції так званого «плато», тобто, зміни співвідношень суглобових поверхонь стегнової та великогомілкової кісток [2].

Мета роботи: визначити і проаналізувати ефективність хірургічного лікування розриву передньої хрестоподібної зв'язки у собак в умовах ветеринарної клініки «REAL VET» (м. Бровари).

Результати дослідження: У ветеринарній клініці «REAL VET» (м. Бровари) основним видом лікування РПХЗ у собак являється застосування методики TPLO (Tibial Plateau Leveling Osteotomy) – вирівнювальної остеотомії плато гомілки.

Метою операції є – зменшення кута нахилу плати гомілки (ТРА) до 5 (+/- 3). Таке положення кута ТРА нівелює необхідність наявності передньої хрестоподібної зв'язки та в момент опори гомілка не зміщуватиметься щодо стегна, відповідно колінний суглоб буде стабільним, оскільки поверхня підлоги та поверхня ТРА буде паралельною [3].

Застосування даної методики у ветеринарній клініці «REAL VET» в процесі дослідження показало високу її ефективність (сприятливий результат лікування до 95%). За 2022 -2024 роки в клініці було проведено більше 50 успішних операцій. Методика TPLO адаптована також для пацієнтів з будь - якою вагою. Щобільше, TPLO при потребі, комбінують з іншими операціями для вирішення складніших патологій (одномоментне лікування РПХЗ та медіального (внутрішнього) вивиху колінної чашки (МВКЧ) у карликових порід собак).

У 96% випадків з РПХЗ дана операція повністю відновлює рухову активність собак. Результати хірургічного лікування часткових і повних РПХЗ коліна доволі успішні (собаки нормально пересуваються, беруть участь у виставках та змаганнях, виконують службові функції, тощо).

Зазначимо, що для забезпечення повного відновлення опорної функції кінцівки важливо провести хірургічне втручання не пізніше першого місяця прояву клінічних ознак. Більш пізніше проведення операції не гарантує повноцінне відновлення опорної функції кінцівки та потребує довготривалого реабілітаційного періоду.

Клінічний випадок: Пацієнт: Фін (Епаньольбретон) (рис.1).

Рис. 1. Пацієнт: Фін (Епаньольбретон).

Клінічний огляд та результати досліджень: У собаки відмічалось виражене доволі сильне кульгання. При сидінні витягувала одну кінцівку вбік. У колінному суглобі виник запальний процес. Отримала травму. Діагностику було проведено клінічним тестуванням (за симптомом висувного ящика та компресійним тестом гомілки). Констатовано РПХЗ лівої тазової кінцівки. Було рекомендовано оперативне втручання - проведення TPLO з подальшим ґрунтовним реабілітаційним періодом.

Післяопераційний період: Призначено: цефтріаксон – 1 флакон 1000 мг розчинити в 5 мл 0,5% новокаїну, ретельно розмішати, набрати 2,7 мл, та вводити внутрішньом'язово або підшкірно 1 раз на добу в один і той же час курсом 10 днів; бутомідор – підшкірно двічі на добу по 0,4 мл курсом 6 днів; габапентин 300 мг – по 1 капсулі 2 рази на добу курсом 14 днів; метакам – підшкірно в ділянку холки по 0,4 мл 1 раз на добу курсом 5 днів;гексіякандолі – давати орально по 1,5 таблетки 1 раз на добу курсом 10 днів.

Шов протирати хлоргексидином 0,05% двічі на добу. Курс 2 тижні. Не допускати розчісування швів. Одягнути захисний конус. Шви зняти через 12-14 днів.

Перші 2 тижні після операції: повільно гуляти на повідку лише для дефекації і сечовиділення. Не більше 5хвилин; пасивні рухи (PROM-Passive Range of Motion) в п'ятковому, колінному суглобі 10-15 тричі на добу 3 дні.

Дуже повільно проводити масажування лапки від пальчиків до самого верху кінцівки перед та після, як прогулянок так і після PROM; на шов прикладати 3 рази на день лід на 15 хвилин після прогулянки та PROM. Починаючи із 6 дня прикладати теплий компрес на 10-15 хвилин перед масажем та PROM, але якщо в будь який час теплий компрес призведе до набряку тканин, повернутися знову до льоду.

Після 3-4 тижня після операції: продовжити PROM, масажі та проводити численні короткі прогулянки по 5-15 хвилин тричі на день, але слідкувати за станом, щоб не перевтомлювалась і не накульгувала. Прогулюватись по похилій поверхні вгору та вниз, якщо вже почне ступати на лапку. Починати м'які розтягування та пощипування за пальці, щоб тваринка підтягувала кінцівку до живота. Використовувати теплі компреси перед та після прогулянки, перед PROM.

5 тиждень після операції: продовжувати розтягування та пощипування за пальці; продовжувати часті не виснажуючі прогулянки на короткому повідку (15-20 хвилин) тричі на добу. Прогулюватись по сходах вгору та вниз, за потреби притримуючи. Можна вже дозволити трішки пробігтись рясю на довшому повідку.

12 тиждень після операції: збільшувати інтенсивність та тривалість прогулянок 20-30 хвилин на довгому повідку 3 рази на добу, поступово повертаючись до прогулянок без повідку. Починати бігати по прямій лінії на довгому повідку; повертатись до звичного навантаження.

Висновок: У пацієнта повністю відновлена опорна функція кінцівки. Після операції TPLO кут TPA становить близько 5°, що було досягнуто спеціальним розсіченням кістки, поворотом на певний градус суглобової поверхні гомілки та її фіксації за допомогою пластини та гвинтів. В місці проведеного розсічення кістка загоїлася приблизно за 2 місяці. Імпланти не видаляють (вони абсолютно не заважають) (рис.2).

Рис. 2. Рентгенограма кінцівки після виконання TPLO.

Висновок: В результаті проведення досліджень було виявлено, що розрив передньої хрестоподібної зв'язки у собак досить поширена патологія. Нерідко у карликових порід собак може виникати подвійна нестабільність колінного суглоба за одночасної наявності МВКЧ та РПХЗ, при якій ефективною буде проведення TPLO з іншими видами операцій. Ефективність лікування РПХЗ проведенням TPLO досить висока - до 95%. Ця методика адаптована до будь-якого розміру пацієнта.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Власенко, Л.А. Тихонюк, М.В. Рубленко В.М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. Біла Церква, 2003. 512 с.
2. Пульняшенко П. Розрив передньої хрестоподібної зв'язки у собак. [Електронний ресурс]: <https://pulniashenko.com.ua/uk/travmatologiya-i-ortopediya/hirurgiya-svyazok-i-nadkolennikov/svyazki-nadkolenniki-articles/razryv-perednej-krestopodobnoy-svyazki-u-sobak/>
3. Португейс О.О. [Електронний ресурс]: <https://exvet.com.ua/blog/tplo-zolotiyi-standart-likuvannya-rozrivu-perednoyi-hrestopodobnoyi-zv-yazki-vid-toyi-ter-era-do-nyufaundlenda-a410/>